

N:o 1.

Af herr **H. Andersson** i Nöbbelef m. fl., om ytterligare afskrifning af grundskatterna och lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna.

Som inga förbättrade konjunkturer under senaste året inträdt för jordbruket, våga vi förnya vår vid senaste riksdagen afgifna motion om vissa lindringar i jordbruksbeskattningen, ty redan för flera år tillbaka började bland vår jordbrukande befolkning en klagan förspörjas öfver försämrade konjunkturer. Denna klagan har sedermera blifvit allt mera högljudd i samma mån jordbrukets produkter sjunkit i värde. Dessa produkter betinga nu i regeln 30 till 40 procent lägre pris än för ett eller annat tiotal år tillbaka. Vid sådant förhållande är det ej heller underligt, att de, som vid nämnda tidpunkt, under dåvarande högre pris i allmänhet, bosatte sig såsom egare eller arrendatorer af jordbruk, numera befinna sig i svår belägenhet, desto svårare i den mån det egna kapitalet från början varit otillräckligt, och att dessa jordbrukare sålunda i många fall blifvit urståndsatta att fullgöra sina förbindelser, räntor och arrenden, stundom till och med sina skyldigheter till stat och kommun.

Det är dock ej endast bland jordbrukarne som klagan höres öfver försämrade affärsförhållanden; äfven en stor del fabriks- och industriidkare beklaga sig öfver dåliga konjunkturer och tillskrifva härtill i väsentlig mån jordbrukarnes minskade förmåga att förskaffa sig industrialster i samma utsträckning som under de senast gångna decennierna.

Under sådana förhållanden, samt då nästan alla öfriga näringar äro mer eller mindre beroende af jordbruket, synes det vara helt naturligt, att statsmagterna i främsta rummet böra rigta sin uppmärksamhet på upphjelpandet och understödandet af denna landets — i ordets egentliga bemärkelse — modernäring. Det kraftigaste understöd, som, enligt vårt förmenande, kunde

bringas jordbruket, vore en fortgående lindring i de bördor, hvilka både kämbart och, hvad värre är, orättvist betunga detsamma. Dit höra rustnings- och roteringsskyldigheterna samt grundskatterna.

En ytterligare minskning eller nedsättning i dessa besvär blefve för jordbrukarne en väsentlig lindring, hvilken synes oss vara vida att föredraga framför åtskilliga andra, med mer eller mindre styrka framhållna medel till det öfverklagade betryckets afhjelpande. Genom en sådan lindring skulle ytterligare ett steg vara taget till ett framtida, fullständigt utjemnande af vårt skatteväsen, så att detta småningom komme att hvila på mera rättvisa grunder än som för närvarande eger rum. Den minskning i statsinkomst, som genom en dylik skatteeftergift blefve en följd, skulle tvifvelsutan ganska snart varda rikligen ersatt genom ökad välmåga med deraf följande stegrad verksamhet i alla rigtningar.

Äfven andra skäl synas oss tala därför, att de uteslutande på jorden hvilande bördorna ju förr desto hellre måtte blifva afskaffade och på *alla* samhällsklasser efter *rättvisa* grunder fördelade. Vill man nemligen bereda den mindre bemedlade tillfälle att utan allt för stora och kostsamma omgångar kunna förvärfva sig en egen jordtorfva, der han kan grunda sig ett eget hem, måste man ock tillse, att nuvarande kamerala och andra skiljaktigheter i jordens beskattning blifva afhjelpna och utplånade. »Vigten för ett land deraf, att ett större antal af dess inbyggare utgöres af jordbrukare, är obestriddligt», yttrade Riksdagen redan 1879 i en af sina skrivelser och föreslog i sammanhang dermed åtskilliga lättnader i den dittills gällande lagstiftningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring. Visserligen blefvo dessa lättnader iakttagna i den härom den 6 Augusti 1881 utfärdade kongl. förordningen; men ännu qvarstå dock i lagstiftningen åtskilliga bestämmelser, som äro egnade att försvåra förvärfvandet af mindre lägenheter, hvilka bestämmelser åter hufvudsakligen föranledas af å jorden hvilande besvär och grundskatter. Så länge någon del deraf ännu finnes i behåll, har lagstiftaren icke fullgjort hvad på honom ankommer till förbättrande af den mindre bemedlade samhällsmedlemmens sociala ställning; ja, han har till och med försummat ett af de viktigaste korrektiven mot samhällsomstörtande, socialistiska lärdomar och — agitationer.

På grund af allt detta tillåta vi oss ytterligare att vördsamt anhålla, det Riksdagen måtte besluta:

- 1:o) att från och med år 1889 en ytterligare nedsättning af tjugo procent i den på viss jord hvilande grundskatt skall ega rum, i öfverensstämmelse med de i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 stadgade grunder och vilkor;

- 2:o) att från och med 1889 en ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna skall ega rum med tjugu procent af dessa besvärers uppskattade värde, efter enahanda grunder och bestämmelser, som finnas i nu gällande lag af den 5 juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna; samt
- 3:o) att erforderliga medel till ersättning åt effektiva rusthåll och rotar för det berörda lindring motsvarande belopp måtte anvisas å riksstatens 4:de och 5:te hufvudtitlar.

Hvad vidare angår återstoden af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvärerna, såsom de för närvarande utgöras, torde en ytterligare utredning blifva nödvändig i fråga om sättet och vilkoren för dessa skattebördors slutliga upphörande, vare sig att detta kan ske på en gång eller under vissa icke allt för långt utsträckta tidsperioder. En sådan utredning synes desto mera af behovet påkallad, som det numera torde vara en möjlighet, att ett upphörande af de nämnda skattebördorna bör kunna ega rum, utan att dermed ovilkorligen må förenas andra invecklade och följaktligen äfven svårösta frågor. Det är med hänsyn till dessa nu i korthet antydda förhållanden som vi slutligen drista oss att hemställa,

- 4:o) att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes till nästkommande Riksdag framlägga förslag såväl i fråga om eftergifvande af återstående grundskatter som ock derom, att rustnings- och roteringsbesvärerna i deras nuvarande form må, så fort ske kan, helt och hållet upphöra.

Stockholm den 23 januari 1888.

Hans Andersson
i Nöbbelöf.

J. Bengtsson
i Gullåkra.

P. Andersson
i Högkil.

O. Andersson
från Vermland.

Olof Jonsson
i Hof.

Anders Olsson
i Ornakärr.

Olof Olsson
från Vermland.

Lars Pålsson.